

καθυποβάλλω αὐτοῖς, καλλίστα εἰδὼς ὅτι εἶμαι πάντῃ ἀκατάλληλος, ὅπως μὴ ἀναμνησθῶσιν ὠρίμως τῆς προγονικῆς εὐκλείας καὶ δόξης, διότι τούτων οἰκειοποιήθη σύμπας ὁ πεπολιτισμένος κόσμος λατρεύων καὶ καλλιεργῶν αὐτήν, ὥστε περιττοὶ λογιζόμεθα πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ νὰ ἐνθυμηθῶσι, νὰ μελετήσωσιν ἐσκεμμένως τὴν ἀπ' εὐθείας πατρικὴν μας κληρονομίαν, ἥτις συνιστάμενη εἰς ἀνγκυρῶν καὶ ὑπερανθρώπων θυσίας, ὁλοκαυτώματα καὶ ἀνδραγαθήματα, διότι δὲν περιωρίσθησαν οἱ πατέρες μας, ν' ἀπολέσωσι τὴν περιουσίαν των, νὰ φρονεῖν ἐν πολέμῳ, νὰ πεινῶσιν, ὅσον φυσικὸν ἐν ὄρῳ πολέμου, ἀλλὰ ἀπηγορεύθησαν, ἐσουβλίσθησαν, ἐσφυριλαττήθησαν, ἐπνίγησαν, κυρίως δὲ ὅπερ ὑπερτιμῶ αὐτούς, μετὰ πατριωτικῆς ὑπερηφάνειας, εἶδον τὰς γυναικὰς των, τὰς ἀδελφὰς των, καὶ τὰς θυγατέρας των καὶ τέκνα των, ἐξανδραποδισθέντα καὶ ὡς κτήνη πωλούμενα εἰς τὰς ἀγυῖας Κωνσταντινουπόλεως Κερου, Ἀλεξανδρείας καὶ ἄλλων μερῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ Ἀφρικῆς. Τοσούτον δὲ ὑψηλὰ, ἡθικὰ, ἦσαν τὰ κατορθώματα ταῦτα, ὥστε ὁ ποιητὴς καὶ ὁ Ζωγράφος, ἐν τῇ πεπτωτῇ φαντασίᾳ των, δὲν ἠδυνήθησαν καταλλήλῳ, νὰ τὸ παραστήσωσι καὶ ζωγραφίσωσι, εἰμὴ τόσον ὑψηλὰ, ὥστε, προστήγγισαν τοὺς πόδας τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, ὅστις ἐν τῇ ἀπειρῳ δικαιοσύνῃ του εὐσπλαχνισθεὶς αὐτῶν ἠξίωσε τοὺς πατέρας μας νὰ ἴδωσι αἴτιον τὸ πῆρας τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐνδοξοῦ ἀγῶνός των, τοῦ νὰ θεμελιώσωσι μόνον τὴν ἑλληνικὴν ἀναγέννησιν.

Πῶς λοιπόν, εἰσέτι ἀνέχονται τὰ ὑγιᾶ τοῦ ἔθνους στοιχεῖα, ἡ νεολαία, τοιοῦτον ἐξευτελισμὸν τοιαύτην ταπείνωσιν, τότον εὐγενεὺς καὶ ἐνδόξου πατρικῆς κληρονομίας;

Ἄς σπεύσωσι, ὅπως κάλλιον νομίσωσι, τὸ ταχύτερον, καὶ μετ' ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς, μετὰ θαρρύρου καὶ γενναϊότητος νὰ ἀνυψώσωσι τὴν πατρικὴν ταύτην κληρονομίαν, ἥτις εἶναι ἡ θεία ἐλευθερία ἐκ τοῦ βροθόρου εἰς ὃν κυλιέται, ἀλλὰ νὰ τὴν θέσωσι ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ καὶ μόνου καταλλήλου αὐτῆς θρόνου ἐφ' οὗ στηρίζεται, προχέται, εὐδοκίμεῖ ἡ ἐλευθερία, θρόνος ὅστις πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ τρία ταῦτα στηρίγματα, τὸν νόμον, τὴν τάξιν, καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ συμπεριλαμβάσαντες ὡς προστάτην καὶ ἀρωγὸν, τὴν βσιλείαν, ἥτις δικαιοσύνης ἔνεκεν ὁφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν πταίει καὶ ἥτις εἶναι σήμερον στοιχεῖον ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἔνεν διότι ὀπισθεν αὐτῆς, δὲν βλέπω μόνον τὴν ἀναρχίαν, ἀλλὰ τὸ χάος καὶ τὴν ἄβυσσον, ἃς ἱκανοποιήσωσι δεόντως τὴν πατρικὴν μας κληρονομίαν.

Ο ΚΑΡΟΛΟΣ ΣΕΜΓΙΟΣ ΦΡΕΣΕΝΙΟΣ.

Ὅτε πρὸ τριακονταετίας ὁ διδάσκαλος Liebig ἔτρεπε νέας ὁδοὺς ἐν τῇ χημείᾳ, συνέλεξε περὶ ἐκὺτον ὁμάδα φιλομαθῶν καὶ δι' εὐφυΐας πεπρωκισμένων σπουδαστῶν, οἵτινες ὤφειλον τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀντιπροσωπευμένην ἐπιστήμην νὰ συμπληρώσωσι καὶ νὰ συνεχίσωσιν. Εἰς τῶν ἀρίστων μεταξὺ τούτων ἦτο, πρὸ τοῖς Hofmann, Schlossberger, Weltzien, καὶ ἄλλοις, καὶ ὁ πολὺς Dr Karl Bemigius Fresenius, καθηγη-

τῆς τὰ νῦν, αὐλικὸς μυστικὸς σύμβουλος, καὶ διευθυντὴς τῶν χημικῶν καὶ φαρμακευτικῶν ἐργαστηρίων καὶ ἐκπαιδευτηρίων ἐν Βισβὰδεν. Γεννηθεὶς ἐν Φραγκφούρτῃ τῇ 28 Δεκεμβρίου τοῦ 1816, καὶ ἐξ εὐπόρων γονέων καταγόμενος, τὴν πρώτην μόρφωσιν ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἐκείσε Γυμνασίου, εἰτα ἐπειδὴ ἔεινε μεγάλως εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φαρμακευτικῆς, ἠκροάσατο τῆς Βοτανικῆς καὶ Χημείας εἰς τὸ ἐν Senckenberg Ἰνστιτούτον, καὶ ἀφιερῶθη τέλος ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν χημείαν, ἣν ἐσπούδασε κατ' ἀρχὰς ἐν Βόννῃ, εἰτα δὲ εἰς Γκίτσεν. Ἐνταῦθα ἦτο μαθητὴς τοῦ Liebig, διὰ δὲ τῶν σχέσεων αὐτοῦ μετὰ τοῦ σοφοῦ διδασκάλου κατέστη ἐν βραχεὶ τοσούτον οἰκείος, ὥστε κατὰ τὸ 1841 ὁ Liebig προσέλαβεν αὐτὸν ὡς βοηθόν, καὶ ἐπέτρεπεν αὐτῷ νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς σπουδαιοτάτας αὐτοῦ ἐργασίας. Κατὰ τὸ ἔτος 1843 ἀνεδείχθη ὁ Fresenius ὡς ὑφηγητὴς τῆς Χημείας, εἰς Γκίτσεν. εἰς τὰς παραδόσεις αὐτοῦ εἶχε πλήρως τὸ ἀκροατήριον, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ φήμη τοῦ Liebig εἴλκυε πλῆθος ἀκροατῶν εἰς Γκίτσεν, οἵτινες ἔχρηζον προδιδασχῆς τινος ἐν τῇ Γενικῇ, ἰδίᾳ δ' ἐν τῇ Ὁργανικῇ Χημείᾳ, ἣν δὲν ἐδιδάσκοντο ὑπὸ τοῦ σεπτοῦ διδασκάλου των ἕνεκα τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν, καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ φιλομαθεῖς παρεπέμποντο εἰς τὸν Φρεσένιον. Αἱ ἐκ τῆς ἑδρας ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου σπουδαῖαι αὐτοῦ ἐργασίαι κατέστησαν αὐτὸν ὀνομαστόν, καὶ τὸ 1846 ἐκλήθη τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς, Χημείας, καὶ Τεχνολογίας εἰς τὸ ἐν Βισβὰδεν ἀγρονομικὸν Ἰνστιτούτον, ἐνθα εὗρεν ἀμέσως κατάλληλον κύκλον ἐνεργείας. Ἐπειδὴ δ' ἠνεσχολήθη εἰδικῶς ἐν τῇ ἀναλυτικῇ χημείᾳ ὅπου ἔσχε μέγιστον κύρος, καὶ ἐπειδὴ ὑπελείπετο αὐτῷ ἀρκετὸς χρόνος, ἔδρυσεν ἐπίσης εἰς Βισβὰδεν Χημικὸν ἐργαστήριον ἰδίᾳ διὰ σκοποῦς ἀναλυτικῶν, καὶ προσέλαβεν ἀριθμὸν τινα μαθητῶν. Ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου τούτου ἀνεφάνησαν προϊόντος τοῦ χρόνου διακεκριμένοι χημικοὶ βιομηχανοὶ καὶ φαρμακευταί, ὡς ἐπίσης καὶ πλεθὺς πολυτίμων ἀναλύσεων, π. χ. πάντων τῆς Νάσσου καὶ τῶν γειτνιαζόντων μερῶν μεταλλικῶν ὑδάτων, καὶ ἀπερᾶριθμα τεχνικὰ καὶ φυσικὰ προϊόντα. Διὰ ποικίλων προσκλήσεων καὶ παρομνήσεων συνήνωσεν ὁ Φρεσένιος μετὰ τοῦ χημικοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου εἰσέτι καὶ φαρμακευτικὸν ἐκπαιδευτήριον, ὅπερ μέχρι σήμερον ἐπιμελῶς ἐνεργεῖ.

Ἡ μετὰ τοῦ Will μέθοδος αὐτοῦ περὶ ἀλκαλομετρίας καὶ ὀξυμετρίας, ἥτις τῇ συνανέσει αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη, εὗρεν γενικὴν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ.

Πλὴν τῆς πρακτικῆς περὶ τὸ διδάσκειν ἐνεργητικότητος αὐτοῦ, ὠφέλησε μεγάλως καὶ ὡς συγγραφεὺς διὰ τῶν περισπουδάζων αὐτοῦ συγγραμμάτων «περὶ τῆς ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς ἀναλύσεως,» διὰ τοῦ συγγράμματος «Χημεία ἐφαρμοσμένη εἰς τὴν ἀγρονομίαν,» διὰ τῶν «χημικῶν ἀναλύσεων τῆς σπουδαιοτάτης πηγῆς Νάσσου,» διὰ τοῦ «περιοδικοῦ τῆς ἀναλυτικῆς χημείας» διὰ τῆς «ἱστορίας τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων ἐν Βισβὰδεν,» καὶ δι' ἄλλων πολλῶν. Τὸ ἐγκριτόν αὐτοῦ ἀγγειρίδιον περὶ χημικῶν ἀναλύσεων μετεφρά-

σθη εἰς ἀπύσσας σχεδὸν τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, καὶ τὸ κλέος αὐτοῦ διέσπειραν ὑπὲρ τὸ ἡμῖσι τῆς γῆς οἱ κατὰ τόπους εὐγνωμονοῦντες μαθηταὶ αὐτοῦ.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

Ἐλ Λειψία

Δ ρ Δ.

ΑΠΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΕΙΣ ΜΟΣΧΑΝ

ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΕΞΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Ἐκ τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν Δύο Κόσμων.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὑπὸ Α. Ν. ΣΒΟΡΩΝΟΥ.

Ἀναδηφρύντες ἐσχάτως ἐγγράφα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥωσσίας τοῦ ΧVΙ αἰῶνος, ἐσχόμεν τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀπαντήσωμεν πονημάτιον πολλοῦ λόγου ἄξιον τοῦτ' ἐστὶ τὴν ἐλθεσιν ταξιδίου Ἑλλήνος ἐπισκόπου,* συνοδεύσαντος τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίαν τὸν II, ὅτε οὗτος ἱδρυσεν ἐν Μόσχᾳ κατὰ τὸ 1588 τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ῥωσσίας. Αἱ γραφικώταται πλὴν ἀτελέσταται λεπτομέρειαι, αἱ περιεχόμεναι ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ, ἐνέπνευσαν ἡμῖν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσωμεν εὐρύτερον τὸν πατριάρχην Ἱερεμίαν. Συμβουλευόμενοι δὲ τὰς τε ἑλληνικὰς καὶ ῥωσικὰς πηγὰς, ἠδυνήθημεν νὰ ἀναπληρώσωμεν ἄνευ πολλῶν κενῶν τὸν βίον τοῦ ἱεράρχου τῆς Ἀνατολῆς. Αἱ μοναδικαὶ περιπέτειαι ἃς διήλθεν, ἤρουν ὅπως καταστήσωσιν αὐτὸν δραματικόν· ἀλλ' ἄνωγερὸν ἐνδικέρον πηγάζει ἐξ αὐτοῦ, ἐν ἴδῃ τις τὴν μετρίαν ταύτην ὑπαρξίν συντρέχουσαν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς εἰς τὴν μετατόπισιν τῆς ἰσορροπίας τῆς γῆραιας Ἀνατολῆς. Ἡ ἱστορία ἡ ῥᾶτο ἄλλοτε ἀποκλειστικῶς ἡ γῆραιων ὀνομάτων, ἐφ' ὧν οἱ μεταγενέστεροι συνεκέντρωσαν ἐποχὴν ὀλόκληρον· αὕτη ἔχει νῦν ἐνδομυχοτέρας περιεργείας, καὶ δὲν ἀπαξιοῖ νὰ ἐρωτήσῃ ἀσημότερα πρόσωπα πῶς διήλθον ἐν τῇ ἐποχῇ των τὸν καθημερινὸν βίον· εὐχαριστεῖται πρὸ πάντων ἀνευρίσκουσα ἐν τοῖς ταπεινοῖς τούτοις δράσταις τὰ ἀσυνείδητα ὄργανα, καὶ ἐνίοτε τὰ ἀποτελεσματικώτερα τῶν μεγάλων μεταβολῶν τῆς ἀνθρωπότητος· εἶναι ἀξιοθαύμαστον θέαμα νὰ βλέπῃ τις τὰ ἄρωνα ταῦτα πρόσωπα τοῦ δράματος ὁδηγούμενα, ὡς ὑφ' ὁρατῆς χειρὸς, πρὸς λύσιν, ἣν ἐπισπεύδουσι καὶ ἀγνοοῦσιν. Ἡ σκιὰ, ἣν θέλομεν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν, ὑπεκρίνατο ἐν τῇ ὥρᾳ αὐτῆς σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ προπαρασκευῇ τῶν μεγάλων κρίσεων εἰς ἃς παρίσταται ὁ ἡμέτερος αἰὼν. Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον εἶναι ἀξία νὰ ἀνασυρθῇ ἐκ τῆς λήθης καὶ νὰ μᾶς παρασύρῃ κατόπιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ εὐρέος θεάτρου τῶν κλυδῶν καὶ τῶν περιπετειῶν αὐτῆς.

I.

Ἡ ἱστορία, ἣν μέλλομεν νὰ διηγηθῶμεν, εἶναι παλαιὰ κατὰ τριακόσια ἔτη· προδήλως εἶναι μέγα πρὸς τὰ ὀπισθεν βῆμα.

* τοῦ Ἀρσενίου Ἐπισκόπου Ἐλαιῶνος.

ἐντούτοις θὰ τὸ κῆνωμεν ἀνεπαίσθητως μεταφερόμενοι ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐνθα παρεστάθῃ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἱστορίας ταύτης, καὶ μεταξὺ τῶν κληρονόμων τῶν δραστῶν προσώπων. Οὐτε ἡ μὲν οὔτε οἱ δὲ ἠλλαζαν σχεδὸν ἔκτοτε· οὕτως ἡ φαντασία ἡμῶν μέλλει νὰ ταξειδεύσῃ ὀλιγώτερον ἐν τῷ χρόνῳ ἢ ἐν τῷ διαστήματι· ὅθεν ἃς μετενεχθῶμεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὴν παλαιὰν συνοικίαν τοῦ Φανάριου, καὶ διεπεριχῶθῃ οὕτω ἡ ἀπόστασις. Τὸ ἀκάτιον, ὅπερ φέρει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γεφύρας τοῦ Γαλατῆ, ἀνέπλευσεν ἐπὶ μίαν ὥραν τὸν στενὸν καὶ βαθὺν κόλπον τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος, παρακολουθοῦν τὸν παρατεταγμένον λόφον ἐφ' οὗ κεῖται ἡ τουρκικὴ πόλις Σταμπούλ. Ἀποβιβαζόμενοι εἰς μικρὰν ἀποβαθρὰν μικρὸν πρὸ τοῦ περιβόλου τῶν τειχῶν, ἅτινα προφυλάττουσι τὴν πόλιν ταύτην ἀπὸ ξηρᾶς, εὐρισκόμεθα ἐνώπιον λίθινης πύλης ταπεινῆς, ἰσχυρᾶς, καὶ σκοτεινῆς, στερουμένης σήμερον περὺγων. Αὕτη ἄγει εἰς συνοικίαν ὑπόπτου καὶ ἀθλίως ὀφείως, δειλῶς συνεσταλμένην ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ λιμένος, πρὸς τὴν κατωφέρειαν τοῦ λόφου, καὶ καταντικρὺ τῶν τειχῶν. Αἱ πρώται λίθιναι καὶ Γενουίνικαὺ ρυθμοὶ οἰκίαι ὁμοιάζουσι πρὸς ἐμπροσθοφυλακὰς μετὰ τυφλῶν προσόψεων, διάτρυτοι μόνον ὑπὸ προμαχώνων καὶ κιγκλιδωτῶν φωταγωγῶν· ἐκεῖθεν ἐπισωρεῦνται ἀναμῖξ ξύλινα ἐργαστήρια, ἐτοιμόροπα παραπήγματα, καὶ ξύλινα οἰκίαι καὶ ναοί. Διερχόμενός τις τὴν πύλην τὴν φρουροῦσαν τὴν συνοικίαν ταύτην, νομίζει ὅτι εἰσέρχεται εἰς τὸ Ghetto· εἶναι τὸ Φνάριον, τὸ ἄσυλον ἐνθα κατέφυγον οἱ ἔγγοι τῶν κυρίων τῆς Ἀνατολῆς, ἐνθα ὁ Ἑλληνικὸς βίος ἀπεσύρθη μακρὰν τῶν λαμπρῶν τοποθεσιῶν, ἃς λαμπρύνει ὁ Βόσπορος καὶ κατέχει ὁ κατακτητής. Ἐν τῷ λυπηρῷ τούτῳ προαστείῳ κατοικεῖ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποιμνίου τοῦ οἰκουμένικος πατριάρχης, προστάτης τῆς ἀνατολικῆς χριστιανowości. Ἐνταῦθα δέεται, ἀπώτατα τῆς μεγαλοπρεποῦς Ἀγίας Σοφίας, ἐν πενιχρῷ ξυλίνῳ καὶ μετ' ὀροφῆς ἐκ δοκῶν νάφ, ἐκτισμένῳ ἐπὶ τῆς θέσεως ἀρχαίου μοναστηρίου.

Ἐν ἐκλέξωμεν ὅπως ἐπισκεφθῶμεν τὸν πενιχρὸν ναὸν ἐν μιᾷ τῶν μεγάλων ἑλληνικῶν ἐορτῶν, θέλομεν εὔρῃ ἀκόμη ἐκεῖ πᾶσαν τὴν διακόσμησιν τῶν ἀρχαίων τελετῶν, καὶ εἶδος μεγαλοπρεπείας, καμφορείτης ὑπὸ τὸ βίρος τῶν ἐπηρείων τοῦ χρόνου. Ὁ ἱεράρχης κἄθηται ἐπὶ ἀρχαίου θρόνου περισωθέντος ἐκ τοῦ μεγάλου ναυαγίου· οἱ διάκονοι θέτουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ὁλοσυρικῶν μετὰ χρυσῶν ἀνθέων χιτῶνα, ἠνεωγμένον πλαγίως ὡς εἰς τοὺς πρώτους χρόνους, καὶ προσδεμένον διὰ σφαιροειδῶν κωδονίσκων πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ χιτῶνος τοῦ Ἀκρών· φέρουσι τὸ ὁμοφόριον, ἀργυροῦν ὄφρασμα, ἐνθα εἶναι ἐγκεκολλημένα τὰ ἅγια λείψανα, τὸν μετὰ πολυτίμων λίθων ποιμενικὸν σταυρόν, τὸ σκήπτρον, ῥάβδον ἀπαλήγουσαν εἰς δύο ὀφεις ἐν εἰδῇ κηρυκείου, ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὴν ἀρχιερατικὴν ῥάβδον τῶν δυτικῶν. Τέλος ὁ πατριάρχης περιβαλλεται τὴν ἐξ ἐγκαύστων ἀπαστράπτουσαν τιάραν, κεκοσμημένην διὰ τῶν εἰκόνων τῶν δώδεκα ἀποστόλων καὶ τοῦ ἀδαμαντίνου σταυροῦ· ἐπὶ τῇ κορυφῇ, ὡς ὑψίστη καὶ δριμύεια γλεύη, σπινθηροβολεῖ ὁ ἐκ πολυέδρων ἀδαμαντῶν ἀε-